

[Poul Dam.]
se, ofte overordentlig bedrøvet. Det er muligt, at mine erfaringer ikke er almen-gyldige. Mine erfaringer er, at det kan lykkes at gå i skole 10, 12 år eller mere, uden at det er påviseligt, når den pågældende kommer i højskolealderen, at de mange penge har været anvendt til noget fornuftigt, ikke fordi det ikke er udmærkede og velbegavede unge mennesker, men fordi så meget kunne have været gjort anderledes, kunne have ført til noget mere.

Hvad de i hvert fald får ud af det, og det er noget i sig selv uhyre bekymrende, er en lede ved selve dette at gå i skole og være under uddannelse, noget, som jo i og for sig er selvmodsigende, i betragtning af at de allerfleste børn, når de er i slutningen af børnehvealderen og begyndelsen af skolealderen, er uhyre levende, livlige, optagede, nysgerrige, det vil sige, de har alle de psykiske forudsætninger, som fra deres side er nødvendige for at få et rigt udbytte af en skolegang. Når de er 10, 11, 12 år, er de betydeligt imattede, men de har et fritidsliv, som kan hjælpe dem noget, et legeliv, som er værdifuldt, sådan at de ikke ser matte ud hele tiden. Når de er 18, 19, 20 år, er livsleden vidt udbredt, det hører måske også til alderen, det har det måske gjort altid. Men det er nu ikke det alene, det er også dette, at de føler, at de spilder deres tid, de føler, at deres nysgerrighed, deres arbejdsiver, at alt dette får stene for brød, at det ikke bliver imødekommet.

Det er noget det, man må se som baggrund for den megen tale, der er i øjeblikket i unge kredse om, at uddannelserne skal laves om, og som ministeren nærmest fortolker sådan, at man kun vil beskæftige sig med det, man har lyst til. Det er nok ikke helt rigtigt fortolket, men det er på den anden side væsentligt at fastslå, at der er en række ting, unge mennesker har lyst til at beskæftige sig med, og at der i dette er et naturligt udgangspunkt for en ungdomsundervisning, et udgangspunkt, som man alt for sjældent drager nytte af, virkelig udnytter. Der er en fornemmelse af, at man ikke bliver benyttet, at man ikke får chancerne, at man ikke får lov til at uddanne sig. Sagen er simpelt hen den, at mange af disse unge kritikere nægter at

anerkende det, den ældre generation betragter som uddannelse, som en sådan. De vil gerne uddanne sig, men de siger: hvorledes kan disse gamle nisser vide noget om, hvad en uddannelse er i dag, og hvad en uddannelse er i fremtiden? Der er noget meget reelt i at sige, at det, man i virkeligheden bør uddanne sig til og må uddanne sig med, er det, man har lyst til; det er her, man har et overskud, man kan blive engageret i, det er her, man virkelig kan udrette noget.

Jeg tror, det ville være godt, om ministeren ville prøve at forene noget af dette synspunkt med sine lidt mere forsigtige synspunkter, som man bør have som minister, det er klart; ministre bør ikke være for sprælske, det er jo heller ikke dér, risikoen ligger.

Jeg synes, som ministeren også har sagt det, at der i denne ungdommens interesse for, hvorledes uddannelse og skolegang bliver tilrettelagt, er noget uhyre positivt. Hvornår har vi egentlig før i Danmarkshistorien oplevet, at den unge generation gik så aktivt ind i en debat? De oplæg, der kommer, er ikke noget, som jeg er 100 pct. enig i, men det, at de kommer, gør, at man må tage dem alvorligt i en helt anden grad, end det hidtil er sket. Der er en positivitet over for samfundet bag dette, som man må erkende, og som man må benytte sig af i den videre udvikling og i den videre drøftelse af uddannelsens mål og hensigt.

Til sidst skal jeg naturligvis, som andre ordførere har gjort det, sige noget om den fortsatte uddannelse, om uddannelsen af voksne. Jeg ved, at mange ordførere er meget glade for fritidsloven; det er jeg ikke af én enkelt grund, nemlig den, at det er en undervisning af voksne, modne mennesker, som er myndige, i hvert fald de allerfleste af dem, både efter den nugældende og den kommende myndighedslov, men det er den mest lærerstyrede og autoritetsstyrede skoleform, vi overhovedet har, det er en skoleform aldeles uden elevindflydelse; der er i hvert fald temmelig langt op til AOF's ledelse for at få indflydelse på den. Det er en skoleform, hvor der lægges så snævre regler for, hvorledes det hele går, at man ikke kan sammenligne den med nogen anden undervisningsform. Man skal